

We zijn inmiddels toegekomen aan het slot van de tweede preek in het boek de *Eigenschappen van het zaligmakend geloof*. Deze preek gaat over de rechtvaardiging van de goddeloze. Dat is een belangrijke weldaad waar de Schrift over spreekt en die de Heere schenkt aan Zijn kinderen. Door het geloof en om het offer van Christus worden goddelozen gerechtvaardigd, vrijgesproken door God. Dat is de heerlijke leer van de Bijbel, die in de Reformatie weer in volle duidelijkheid op de kandelaar is gezet. Laten we deze leer koesteren en hooghouden. Hier klopt het hart van het Evangelie. De rechtvaardiging wordt ook in het geweten, persoonlijk, bekend gemaakt. Comrie wijst op *middellijke* en *onmiddellijke* bekendmakingen. Maar bekend wordt het zeker gemaakt. Vervolgens gaat Comrie toepassen. Daarbij zijn een aantal dingen die opvallen. Laat ik ze puntsgewijs noemen:

- De ruime aandacht voor de onbekeerde mensen. De hele preek van Comrie belooft 30 bladzijden. De pagina's 96-100 (dus 5) zijn gericht aan het adres van onbekeerden. Het lijkt wel alsof Comrie geen woorden kan vinden om zijn onbekeerde hoorders toe te spreken. Dat is ook voor vandaag leerzaam. Onbekeerde mensen moeten ruim worden toegesproken. Dat kunnen we niet te weinig doen.
- De grote weldaad van de rechtvaardiging wordt onbekeerde mensen voorgehouden. Er zijn in het leven der genade allerlei weldaden. Comrie gaat met deze weldaad gewoon naar onbekeerden toe. Hij vermaant hen naar die weldaad te gaan zoeken. Hij legt uit dat ze die nodig hebben. Er is geen spoor van de gedachte dat onbekeerde mensen hier niets aan zouden kunnen hebben. Integendeel, juist voor hen is dit zo belangrijk. Comrie weidt nog meer woorden aan de onbekeerden dan aan Gods kinderen!
- Comrie spreekt ook met grote drang en vrijmoedigheid. Hij zet de onbekeerde mensen 'aan het werk'. Hij wekt zijn onbekeerde hoorders op om direct tot Jezus te vluchten. Wel geeft hij eerlijk onderwijs, maar dat neemt de evangelische drang niet weg. Hellenbroek leert in zijn vragenboekje dat aansporingen en vermaningen middelen zijn waardoor de God de natuurlijke mens wil bewerken tot zijn plicht.

Laten we eens naar het slot van de toepassing kijken. Hij begint met een nadrukkelijke vermaning tot zelfonderzoek: *Onderzoek uzelf, mijn geliefden, hoe u tegenover dit leerstuk staat, niet alleen wat uw begrip en inzicht van de geloofswaarheid betreft, maar vooral wat u*

bier bevindelijk van kent, want daar zal het voor uw onsterfelijke ziel het meest op aankomen.

Voor de kennis bij ondervinding is belangrijk. Comrie wijst dan op vier belangrijke zaken. We noemen ze achtereenvolgens.

- Diegenen die gerechtvaardigd zijn hebben God als Rechter leren kennen en zijn daardoor diep getroffen: *En ach, wat was dat voor hen een ervaring die hun ziel aangreep en doorkleefde, omdat ze niets hadden waarmee ze God konden tegemoetkomen om Hem antwoord te geven op ook maar één van vele duizenden vragen.*
- Diegenen die gerechtvaardigd zijn hebben een bevindelijk inzicht ontvangen in de aard van de zonde: *Wie gerechtvaardigd is, heeft zijn zonden leren kennen in het godonterend karakter ervan; en ook heeft hij leren zien hoe groot en verdoemenswaardig ze zijn.*
- Diegenen die gerechtvaardigd zijn hebben ook gezien dat hun eigen gerechtigheden hen niet kunnen helpen: *Ze hebben hun beste daden kunnen veroordelen en het doodsvonnis kunnen onderschrijven. Ze hebben ze gezien als een wegwerpelijke kleed, en zelfs als schade en drek.*
- Diegenen die gerechtvaardigd zijn hebben ook op Christus mogen zien. Ze hebben als een arme en beladen zondaar tot Hem de toevlucht genomen: *Wie gerechtvaardigd is, heeft de Middelaar leren kennen in Zijn volstreekte noodzaak en volledige bereidwilligheid. Hij heeft in zijn hart Jezus' roepende stem gehoord, en toen hij Zijn roepende en nodigende stem hoorde, is hij met zijn gehele hart en alles wat in hem is, naar de Borg gevluht. Hij heeft Hem aangenomen en zichzelf voor tijd en eeuwigheid aan Hem overgegeven.*
- Die gerechtvaardigd is die heeft in meerdere of mindere mate vrede met God. Hij heeft ook wetenschap ontvangen van zijn gerechtvaardigheid voor God door het ware geloof: *Wie gerechtvaardigd is, heeft – als gevolg van de oefening van het geloof – in meerdere of mindere mate iets ondervonden van de vrede tussen God en zijn ziel. Hij heeft ondervonden dat de last van zijn zondepak minder zwaar werd. Hij heeft ervaren dat er wat ruimte en rust in zijn hart kwamen, en ook enig vertrouwen dat God hem genadig zal zijn omwille van Zijn Zoon. En hoewel hij het gevoel hiervan niet altijd heeft en het er ook niet voor houden kan, weet hij toch dat het gebeurd is, terwijl het bij hem leeft: 'O, dat ik het opnieuw mag hebben!'*

Het valt op dat Comrie vooral de nadruk legt op de **middellijke** wijze waarop de Geest kennis geeft van het rechtvaardig zijn voor God. Hij wijst de kenmerken aan waaraan een zondaar zich kan en mag

toetsen. Zo leert de Heere Zijn kinderen en zo mogen we het onbekeerde mensen voorhouden. Vervolgens wijst Comrie er indringend op hoe ernstig het is als we deze dingen missen. Dan mag de schrik des Heeren ons wel bewegen tot geloof. Mensen mogen geen ogenblik rust zoeken en vinden buiten de kennis van Christus en Zijn gerechtigheid: *Och, dat de schrik des Heeren en de zekerheid ten aanzien van de aanstaande dingen u toch zouden bewegen om vandaag nog acht te slaan op alles wat tot uw zaligheid zo volstrekt nodig is! Och, dat uw hart net als dat van de stekbewaarder zo doorstoken zou worden, dat u ging roepen: 'Wat zal ik doen om Gods toorn te ontvluchten?'*

Comrie wijst op de grote ernst van het leven buiten God. De vraag rijst dan wat een natuurlijke zondaar, een mens buiten God, moet doen. Sommigen denken dat er niets meer te zeggen valt. Anderen hebben geen boodschap voor onbekeerden. Maar laten we zien hoe onze oudvaders met dergelijke vragen omgingen. Eerst wordt gewezen op kennis van de zonde. Zondaren moeten daarnaar staan. Ook moet gevraagd worden om een duidelijk inzicht in de verloren staat. Maar vooral moeten zondaren een juiste indruk hebben van Christus. Laten we Comrie citeren: *Hoewel uw zonden groot en zwaar zijn tegen al de geboden van God, moet u niet wanhopig zijn, want er is toch een Middelaar! Er is een Voorspraak bij de Vader, en Zijn bloed reinigt van alle zonden, al waren ze als scharlaken en karmozijn. Deze Borg biedt Zich aan u aan om u tot een oorzaak van zaligheid te worden, ja, van volkomen zaligheid. Sta dan niet van ver, maar omdat de Meester Christus u roept en nodigt, o, kom dan tot Hem en werp uw eigen gerechtigheid weg. Neem alleen Zijn gerechtigheid aan, de Zijne alleen! Zeg van de Heere: 'In de Heere zijn gerechtigheden en sterkte; tot Hem zal men komen', Jesaja 45:24. En als u ervaart dat u zo machteloos bent, o, Hij wil Zijn hand tot de kleinen wenden, Zacharia 13:7. De ziel die gewillig is, wil Hij trekken, want Hij heeft een arm met macht.*

Met grote klem dringt Comrie aan om tot Jezus te vluchten. Het is geen goed teken als we het kunnen stellen zonder Hem. Uitstel betekent eigenlijk dat we geen achtting hebben voor Zijn Persoon: *Denk er toch aan dat vandaag nog, op deze dag, als u het Woord mag horen, de liefdevolle Jezus bij het zien van uw dwaasheid u roept om te komen en te kopen, zonder geld en zonder prijs. Bedenk dat Hij Zich aan u aanbiedt als een volkomen Zaligmaker. Ja, Hij wacht er zelfs op u genadig te zijn. Hij wacht niet alleen, maar Hij staat over u te wenen, opdat u op deze dag toch zou mogen begrijpen wat tot uw vrede dient.*

Naar aanleiding van Alexander Comrie, *'Verhandeling van enige eigenschappen van het zaligmakende geloof'*, uitgave De Banier, 2012, € 24,90